

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena oglasov po dogovoru. Rokopisati se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (raven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta...

Naslov za vse, kar ima stik s listom: "PROSVETA"

2637-59 St. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year...

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Okt. 31-25) poleg vašega imena na naslovni pomeni, da vam je s tem dnevnom potekla naročnina.

BEBCI EKONOMSKA POTREBA.

Tako uči katoliški profesor s katoliške univerze.

Kapitalistični način blagovne produkcije in distribucije ustvarja take življenske in družabne razmere, da se število umobolnih oseb prav hitro množi.

Kriminolog, sociolog in drugi znanstveniki si ubijajo svoje možgane, kaj haj se izvede, da se število teh bebecv omeji.

Učeni doktor misli, da so njegove besede strašno učne, ker je z njimi povedal, da je ročno delo nekaj poniževalnega.

Ta filozof zaničuje telesne delavce. Ampak če bi dali temu filozofu v roke lopato, da skoplje sto čevljev dolg, dva čevlja širok in kakšne tri čevlje globok jarek za podstavek kakšne stavbe...

Bebcev imamo prav veliko in sicer sorazmerno več med takozvanimi intelektualci, kot pa med navadnimi delavci.

Dalje imamo med intelektualci bebec, katerih bebčavost se izraža v njih netolerantnem fanatizmu ne samo glede nazorov drugih ljudi, ampak tudi v tem, da skušajo ovreči, kar sta znanost in veda dokazali z nepobitnimi fakti, da je resnica.

Intelektualni bebeci si domišljajo, da zakoni delajo dobro moralno in ne življenska filozofija, združena z dobrim poukom o morali.

In tako bi se dala naštetu se cela vrsta različnih bebec, ki jih vse najdemo v vrstah intelektualcev, in ki tvorijo nevarnost za civilizirano človeško družbo.

Med delavci, ki orjejo, sejejo, žanjejo, mlatijo, grade ceste, hiše, železnice, ladije, kopljejo premog in rudo, vrše distribucijo produktov v človeški družbi itd., pa najdemo prav malo bebecv, ki so nevarni obstoju človeške družbe.

To si naj zapomnijo vsi filozofi, ki smatrajo ročne delavce za manj vredne ljudi.

JAVNA GOVORNICA

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev "Prosvete".

Neffs, Ohio. — Zasludujem dopise v Prosveti, vendar ne opazim nobenega od ta, čeprav je dosti Slovencev. Kaj je vzrok da vse molči, ne vem.

Jaz bi se bil že prej oglašil ali sem čakal na delegatov "report" in to je bil vzrok, ker reporter je zakasnil en mesec in tako sem tudi jaz. Prinesel je celo zgodovino na dan, kaj se je vršilo na osmi redni konvenciji S. N. P. J.

Jaz bi samo rad vprašal, ali so šli bratje delegati in tisti, ki vlečejo in pogrinjajo tisto komunistično plahto, da straše vrabce. Mislim, da zavednih članov S. N. P. J. ne bodo tako lahko.

Ako bi oni delali v dobrotbitnem interesu, ne bi glasovali za \$9 dnevne plače. Oni so bili veseli, kajti \$9, to je lep denar. Vsak je vedel, da jih ne zasluži ne v tovarni in ne v rudniku tako lepo na suhem kot ravno na konvenciji.

Reporter je tudi povedal na seji, da je nekako 12,000 Hrvatov zdaj v S. N. P. J. članov ali ne mislim, da so vsi takega prepričanja, kot je on govoril na seji.

Kolkor jaz razumem, oni računajo na 35,000 članov pri S. N. P. J., da bi, ako bi oni dobili konjčka v roke, se morali držati, kar oni snujejo, ako ne pa ven iz jednote in "mi ostanemo gospodine".

Bratje in sestre, pojavila se je ljuljka ali plevel tudi med našo podporno organizacijo S. N. P. J. Tudi mi moramo na delo, da odstranimo, kar je nekorišnega za nas, da nam v bodoče ne bo škodovalo kot zdaj, ker mora vsak vesten član vedeti, da oni niso zavzeli faktov v korist delavca, ali nekaj takih je, ko jim diši boljša bodočnost.

Po mojem mnenju se je godila krivica na osmi redni konvenciji S. N. P. J., ker glavni uradniki niso pustili pregledati knjig, kajti jaz bi mislil, da delegacija ima polno moč zato, ali kakor se je naš reporter izjavil, da niso bile nobene knjige za pregled.

Bratje in sestre, imejmo oči odprte, da odbijemo sovražnika proč in tudi "progresivni blok". — Florian Pisek.

(Opomba uredništva: Kakor ste lahko čitali iz uradne Prosvete dne 18. t. m. št. 271 v pozivu od gl. predsednika S. N. P. J. br. Čalnarja, so govorice nekaterih oseb, da glavni uradniki niso pustili na konvenciji pregledati knjig, čisto izmišljena laž.

(Opomba uredništva: Nikjer v zapisniku ni, da glavni odbor...

Del, ki se tiče razprave za angleško glasilo, smo izpustili, ker je prepozno.)

Plum Run, Ohio. — Precej časa je že minulo, kar sem pisal zadnji dopis. Vzrok temu je, ker nisem imel kaj poročati in tudi časa ni bilo za pisanje, ko je bilo na farmi dosti dela.

Po tukajšnjih premogorovih nekateri še dosti dobro delajo. Tukajšnja majna je po 21 mesečni zastoja začela obratovati. Ko so kapitalisti dobili spet lepo priliko, so začeli zopet z obratom, da polnijo svoje mošnjčke.

Pa še malo o zadnji konvenciji S. N. P. J., ker se je skoraj vsak malo spomni. Prej pa naj povem, da ne spadam k nobeni stranki, sem svobodniislec. Tako bom izrazil, kaj mislim, da so koži, ki jih je napravila zadnja konvencija.

Sploh nobena konvencija ni bila kakor bi imela biti konvencija podporne organizacije. Kakor je videti iz zapisnika, je prve tri dni mlatila prazno slamo, ki je razpravljala o stvareh, ki sploh ne spadajo k naši organizaciji.

V sedanjih pravilih stoji, da smo vsi enakopravni, a z zadnje konvencije se vidi, da nismo, ko je imelo tistih 23 gl. odbornikov več besede kakor vsi delegatje. Če je delegat predlagal kaj koristnega vsem članom, da bi bil res nekoliko enakopravni, je gl. odbor že znal pregovoriti delegate, da je predlog propadel.

Veliko se je na zadnji konvenciji debatiralo o bolniških skladih, pa tudi se ni prav dobro uredilo. To pa zato ne, ko se da nekaterim članom vpisati se kar v več razredov. Odkod pa šestdolarski razred, ki ga nimamo v sedanjih pravilih, pa vendar že obstoji nekaj časa. Le tako naprej, pa bo prišla kmalu zmešnjava. Ne kritiziram delegatov. Rečem ne, da niso bili dobri, a poguma niso imeli. Lahko bi povedali gl. odboru: Zdaj smo mi tukaj, zdaj mi naredimo, kar vidimo, da je pravilno. Glavni odbor bi pa moral sprejeti. Ne bilo bi tolikokrat zapisano v zapisniku: Glavni odbor pojasnjuje, ker pojasnila bi ne bilo treba.

Čita se tudi večkrat čez progresivni blok. Kaj je pravzaprav, je težko reči, mislim pa, da so to osebe, ki se niso strinjale s predlogi, ki so jih oni predlagali, ki jih zdaj imenujejo progresivce. Jaz mislim, da so bili tudi oni izbrani od članov ter poslani na konvencijo kakor njih zastopniki, ali se jim ni dalo dosti priložnosti.

To je bil vzrok, da je nastal progresivni blok, ko niso bili vsi enakopravni na konvenciji. Pa zakaj se vendar tako hdujejo čez progresivce, saj vendar niso tako nevarni ljudje. Vem, da se spominjate, koliko je bilo pisanja pred letom dni za progresivno stranko, zdaj bi pa progresivce kar linčali. Pa še povem, da nisem progresivce, tudi ne socialist in ne spadam k nobeni stranki. Sem popolnoma neodvisen od vseh strank.

Pozdravljam vse člane S. N. P. J., delegatom pa želim, da bi se prihodnje konvencije udeležili in si računali dnevnice kar po 18 dolarjev. — Valentin Verhove.

(Opomba uredništva: Nikjer v zapisniku ni, da glavni odbor...

ni, zaposleni v glavnem uradu, dobe dnevnicu \$7.50 na dan. Ako pojdejo na potovanje v prihodnjem letu, dobe le vozne stroške in aktualne stroške povrnjene. Primerjajte asesmente drugih podpornih organizacij z asesmentmi pri S. N. P. J., pa boste kmalu na jasnem, če se izplača biti član S. N. P. J. Citajte združevalno pogodbo, na podlagi katere se je vršila združevalna konvencija v Clevelandu, O., in vedeli boste, kakaj je en član zavarovan za šest dolarjev. Radi glasila v angleškem jeziku smo del iz dopisa izpustili, ker je prepozno. Tudi glasilo v angleškem jeziku ni delo gl. odbora in R. J. Zaveritnika, ampak konvenciji je stvar predložil odbor za pravila, katerega naloga je, da poslušala želje članstva od konvencije do konvencije, izražene v dopisih, in jih zbrane predloži konvenciji, da odloči delegacija, če se sprejmejo ali zavrzje. Vaš dopis dokazuje, da ne veste, kaj je bila progresivna stranka, pravzaprav Konferenca za progresivno politično akcijo, in kaj je "progresivni blok S. N. P. J." Ta zadnji blok naj kar dokaže, kar trdi. Nihče ga ne bo linčal, ampak vsi mu bodo hvaležni, ako bo dokazal, da se je v gl. odboru S. N. P. J. nasečila korupcija.

Pueblo, Colo. — Naš Jože Hočevar piše v Prosveti št. 270 na svoj dopis v D. S. in pravi, da G. Šumina je pisal na način kot Trunk in da Šumina je res komunist. Le ena stvar ga ponižuje, on rad zmerja. Ali jaz ne bom nikogar na kolnih prosil.

Če jaz na primer prosim za pomoč, za dobro delavskega razreda, zahtevam in ne prosim, ker to je dolžnost vsakega delavca. Ali od Hočevarja nisem ne zahteval, še manj prosil.

Pisec pravi, da ga ima Šumina za "Old Timerja" in da je to samo zmogost. Ni se prodajal Workers Party, ali meni se vidi, da bi ga trebalo kupovati. Ne! Workers party ima razredno zavedno delavstvo.

Hočevar piše: Pravijo, da sem šel skozi Proleterovo gimnazijo. Tudi Šumina je šel in je bil boljši podpiratelj Proletarca kot jaz. Resnica, ali Šumina je obrnil hrbet Proletarcu. J. H. sam pove, da ni bil hud podpiratelj Proletarcev. Bil ni nikdar dober cerkvenjak, tudi ne socialist in po njegovi pisavi sodim, da komunist noče biti. Naj ne zameri, jaz tudi nikoli nisem bil dober cerkvenjak ali socialist, komunist pa želim biti do smrti.

Jaz sem Hočevarju zapisal, da ga Workers party ne potrebuje in naj pusti urednika D. S. v miru. Hočevar pa piše, da Šumina itak ne ve veliko razlike v delavskih bojih kot to, da me ne potrebujejo v Workers party. On se ne zaveda, da je eden suznjev, katere hočejo komunisti osvoboditi, pa ne Proletarec niti Green, ne McDonald, Zajc, Berger in drugi. — Gabriel Šumina.

Nemški fašisti in "izdajalski" Hindenburg.

Berlin, 30. nov. — Nemški fašisti in drugi ultranacionalci so danes v svojem glasilu "Deutsche Zeitung" izdali poziv, naj se razobesijo zastave na pol droga v znak žalovanja, ker je predsednik Hindenburg podpisal lokarnske pakte. Nacionalisti pravijo, da je Hindenburg kot patriot mrtev.

Nemška delegacija, ki podpise lokarnske pakte v Londonu, je že zapustila Berlin.

Katastrofalen vihar v Italiji.

Neapel, Italija, 30. nov. — V soboto zvečer je razsajal strašen morsk vihar ob obalah južne Italije. Valovi so v mnogih krajih zalili obrežje in pomeli ribiške vasi s površja. O številu človeških žrtev še ni poročil, toda izgube bodo najbrž velike. Mnogo ribiških ladij se je potopilo. Plovba iz neapeljske luke počiva že dva dni. Vihar je naredil veliko škodo na otokih in zadel je tudi obrežje Francije in severne Afrike.

Star kloster v Holandiji zgorel.

Amsterdam, 30. nov. — Veliki franciškanski samostan v Venrayu, ki datira iz 16. stoletja, je včeraj zgorel do tal. Obtem je zgorela nova cerkev in slovita samostanska knjižnica. Le nekaj slik in relikvij so rešili.

ZARKOMET

Gospodje se niso sporazumeli. Brisbane, oboževatelj Mussolinija, obožava tudi — francoske socialiste. Pravi, da so razumni in izobraženi, zato se jih ni treba bati — če zavladajo v Franciji.

G. Trunk je drugega mnenja. Pri njem so vsaj voditelji, če že ne vsi socialisti, čifuti, katerih se je treba bati.

Za časa vojne so bili tukaj vsi socialisti — Nemci.

Cerne je dober matematik. Proračun tiskarne S. N. P. J. je bil okroglih 35 tisoč, člani se pa plačali 70 tisoč. Kam je šla razlika? "Kopišen" gl. odbora.

Cerne je začel pred osmimi leti zidati šolo na račun faranov. Proračun za šolo je bil takrat okroglih 17 tisoč, farani bodo pa lahko plačali čez 30 tisoč. Razlika? Po Černetovi računski logiki je to — "komišen". Komu je šel? Mar ne njemu, ker ima lep avtomobil, polno klet vina, lepe "punice" za sosedščino in še več drugih takih posvetnih dobrot? Černe, nauči se računati! — Bi-astrovidni faran, Sheboygan, Wis.

Ali bo imenitno! Hvalabogu, domača suša na parlamentarnem materialu gre h koncu! Prihodnji teden se otvori naš kongres.

Collinwoodski štrajk. Cenjevi Zarkomet! Zopet moram kritikirati našega Štrigija. On še ni toliko časa v naselbini, da bi vedel, katerega leta je bil tisti štrajk in kdaj ni bilo štrajka. Jaz sem tudi delal tisti čas pri N. Y. C. R. R., pa mu ne morem povedati, katerega leta je to bilo. Naj še nekaj parov čevljev raztrga predno natančno poizve, kdaj je bil tisti štrajk, da se bo potem njegovo poročilo ujemalo z resnico. — Collinwoodski Štappar.

Trunk brani spovednico.

G. Trunk je napisal zopet dve koloni v obrambo spovednice, katero je razgalil bivši franciškani in asemični profesor McCabe. Ce bi McCabe mogel čitati Trunkove "pisanosti", bi ne čital nič novega. In če bi se mu zljubilo odgovoriti, bi mogoče odgovoril takole:

Dokler sem jaz nosil kolar kot ga še nosite vi, sem pri vaših ljudeh veljal morda še za večjo lač kot ste vi. Stopite za menoj in drznite se povedati resnico kakor jaz, pa boste videli, kako vas bodo vaši "bratje v Kristu" ravno tako napadali in blatili kakor danes vi blatite mene.

Cernetove sanje o gospodarstvu.

Tam v Chicagu je sedež S. N. P. J. ... Moderna tiskarna, veliko uradno poslopje, v bankah tisočaki na čekovnem računu in par milijončkov vrednosti... To bi bilo korito! Škoda, ker nisem zraven... Lawndalski "jazbeci" itak ne znajo gospodariti...

A pri meni v Sheboyganu? Cerkev in teater, par akrov zemlje, v banki žalost, doma v kasi tema, neprestano beračenje od hiše do hiše... in po 15 letih približno 50 tisoč "pufa" na račun fare... in poln žakej samohvale... By golly, to se pravi, da sem "somebody", dober gospodar! Udarimo po rdečkarjih, da ljudem oči zamažemo! — Spiritist, Sheboygan, Wis.

K. T. B.

40,000 NEZGOD NA DELU V ENEM LETU.

Seattle, Wash. — Martin J. Flizky, nadzornik departmента za varnost, poroča, da je bilo v enem letu poročanih 40,000 nezdov na delu.

Te nezdove so povzročile izgubo 677,138 delavnih dni. Okoliščine je bilo izplačane za \$3,685,676.48. V to poročilo niso všete nezdove, ki niso bile sporočene.

Lokarnski pakti bodo danes podpisani.

London, 30. nov. — Vodilni evropski državniiki se jutri sestanejo v Londonu in podpisajo lokarnske garancijske in razsođišne pakte z velikimi ceremonijami. Za ta čin, ki ga diplomatje stare šole smatrajo najvažnejša izza podpisava versajske mirovne pogodbe, je že vse pripravljeno.

